

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Szerző:

Cím:

Forrás:

(Hely)

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

Osztályozás

Tárgy

614.883

Hely

Idő

"1938"

Személy

JÖNNEK A MENTŐK...

A Markó-utcai színház előtt piros lámpa hívja fel figyelmemet arra, hogy itt nyujtanak első segélyt annak, akit baleset ért. A kapun belépve, olyan érzésem támad, mintha kaszárnyában lennék. Szabályos rendben felsorakozott autók mellett egyenruhás ápolók, soffőrök sűrögnek-forognak — „kiszálláshoz” készítik elő a kocsikat. A folyosó felől katonás jelentkezések hangfoszlányai jutnak el hozzám...

Tisztelgő látogatást teszek az igazgatófőorvosnál, majd az igazgatószaksegédnél, aki egyuttal az igazgatófőorvos helyettese. Ő vezet végig később a folyosók labirintusában és ismerteti lelkes hangon a színház belső életének és a mentők munkájának titkait. Nagyszerű intézmény! Itt nincs protekció! Kemény munkával, kitartással érik el az orvosok pozíciójukat! Százszázalékos precizitással végzi mindenki munkáját és később szinte örökségképpen veszi át az előtte állónak a helyét...

Riasztóközpont...

Az igazgatófőorvos helyettesének utmutatásai alapján először az ugynevezett őrsparancsnoki szobába megyünk. Itt van elhelyezve a telefonközpont és az azzal kapcsolatos riasztóközpont.

A szolgálatot teljesítő orvosok őrségekre vannak osztva. Minden őrség élén az őrsparancsnok áll, ő kezeli 24 óráig egyfolytában a telefonközpontot, ő veszi fel a bal-

esetet jelző jelentéseket és „riasztja” az őrség tagjait. A riasztóközpont óriási falonfüggő tábla, melyen különböző riasztás esetén ki-gyulladó jelzések mutatják a kocsik és alakulatok kivonulását. Tűzoltóság... Főkapitányság... Révkapitányság... Tömeges baleset... Olvasom a különböző jelzéseket. Azután hosszú sorban egymás alatt: I. Eset őrség... II. Eset őrség... Ha tehát tömeges balesetet, tüzet vagy nagyobb szerencsétlenséget jelentenek, az őrsparancsnok közvetlen vonalon léphet távbeszélőn összeköttetésbe az illetékes hatóságokkal, intézményekkel.

Szinte percenként cseng a telefon, az őrsparancsnok pár sort vet papírra... riaszt... egyenruhás ápoló jelentkezik... s már gördülő is ki az autó a színház kapuján.

Tovább haladva a folyosón, elérkezünk az orvosok pihenő szobájához. Napközben, de főleg éjjel itt pihenik a mentések fáradalmait a szolgálatban lévő orvosok. Az üvegfallal két részre határolt szoba egyik oldalán asztalok, az asztalokon sakk, dominó, másik részén pedig szürke takarókkal borított tábori ágyak sorakoznak fel példás rendben egymás mellett. — Pihenésre inkább csak éjjel marad kis idő — feleli az egyik orvos kérdésemre —, ámde akkor is csak rövid ideig, mert egy-egy orvosnak háromszor-négyszer kell egy éjszaka kivonulnia!

„Gyufaszál beletörött a fülembé”

Következő ajtó a műtőszoba ragyogóan tiszta berendezését tárja elénk. Fehér aszta-

lok, székek, csillogó üvegszekrényben felsorakozó műszerek. Itt nyujtanak első segélyt naponta 40—50 esetben az utcáról lábon beérkező sérülteknek. A legkülönbözőbb bajokkal sereglenek ide az emberek. Orrvérzés, szálka a kézben, hirtelen rosszul-lét, elvágott ujj, munka közben történt baleset. Alig, hogy a szobába értünk, ijedtképi emberkét tessékel be az egyik ápoló. Riadt tekintettel nézi az orvost, majd annak kérdésére elmondja, hogy fülét piszkálta egy gyufaszállal és a vége beletörött a fülebe. A jó „doktor bácsi” mosolyog, furcsa alaku műszert vesz elő és a következő pillanatban, mint valami varázsló, máris megmutatja a megkönnyebbült pacienseknek a füléből kiszedétt gyufajegyet. A fiu felugrik, pár köszönő szót mond, zsebéből elővesz 10 fillért, bedobja a falra függesztett perselybe, majd kisisiet az ajtón! A segélynyújtás díjitalan, de az ajtón kilépni akaró beleütközik a falra függesztett persely alatt látható felírásba, mely figyelmeztetón inti az embert: Mindnyájunkat érhet baleset! Adakozzunk a mentőknek! Mellékesnek meg kell itt jegyeznem, hogy a legrikább esetben adakoznak és akkor is inkább a kopott ruhájú szegény emberek...

Isten áldja a mentőket

Az első emeleten három tágas szobában van a mentők muzeuma. Ötven munkás-esztendő összegyűjtött emlékei beszélnek itt arról a hősiesség, kemény küzdelemről, melyet az Önkéntes Mentő Egyesület megalkalulása óta végzett. Látogatási emlékkönyvet mutat az igazgató főorvos ur helyettese, melyben sárguló lapok között nagy idők nagy embereinek aláírását olvasom. A király látogatásának emléke... Ferenc Jó-

Székesfővárosi Könyvtár, 1096 — 8801

zsef! Apró gyöngybetűkkel sorakoznak egymás alatt az aláírások: Zita főhercegnő... Károly főherceg... Augusztia főhercegnő... Majd egy markáns, kemény, akaratot sugárzó aláírás: Tisza István. Az aláírások alatt a dátum 1914 augusztus 3.

A falhoz támasztva, eredeti táblán látni az első dunai mentőfelszerelést, amelyet azonban a közönségnek magának kellett még használnia. Szócsés, dobókötél, mentőöv és csáklya. 1890-ben állították ezt ki először a Dunapartra. Csakhamar be kellett vonni, mert a közönség megrongálta. 1926-ban állították fel ezután az első mentőőrséget a Dunán.

A régi mentőegyesület életéből és gyakorlatairól készült fényképfelvételek között vezet utunk a következő szobába. Itt csupa olyan tárgy van kiállítva, mellyel emberéletet oltottak ki. Az öngyilkosok szobája. Minden tárgy egy-egy szörnyű tragédia emléke. Revolverek, török, dikics, kötél, hosszú lü stb. A bucsulevelem között kutatva, érdekes levél tűnik szemembe. Egy öregasszony írta közvetlen öngyilkossága előtt az egyik esztendő Szilveszterének éjszakáján a mentőkhöz. Elsárgult, foltoz papírdarabkán kusza betűkkel pár szó: „Isten áldja a mentőket, Kovácsné.” Soha nem sikerült megtudni, milyen emléke fűződött az öregasszonynak a mentőkhöz, hogy halála előtt is azokat áldotta.

Az egyik nagy üvegszekrényben kifeszítve véres ing, alatta párbajtőr! Valamikor, 20—25 évvel ezelőtt, hasábokat irtak a budapesti lapok egy fiatal gróf regényes szerelméről, mely ilyen véres happy-and-el végződött.

Tűz: 328 halott

Lélegzetelállítóan érdekes, furcsa világ ez, melyben járunk. Egy-egy tárgy előtt megállva, hosszú percekig mesél, magyaráz a helyettesigazgató.

— 1910 húsvét vasárnapján — kezdi el újra az ismertetést — Ökörirtó községben a fiatalság egy csürben táncmulatságot rendezett. A csür mennyezetét papirossal díszítették és hogy a „zártkörű” mulatságra illetéktelenek be ne tolakodjanak, a csür ajtaját bezárták! Vigan folyt a tánc, amikor az egyik legény duhaj jókedvében leverte a falon függő petróleumlámpát. A mennyezetet díszítő papiros pillanatok alatt tüzet fogott és meggyulladt a padláson felhalmozott széna. A nagy fejveszettségben nem találták meg a csür ajtajának kulcsát és így mindnyájan bennégték. Az óriási tűznek, amely később az egész falura kiterjedt, 328 halálos áldozata volt. Összeégett esernyő, összeolvadt sörösüveg emlékeztet rá bennünket a mentők muzeumában.

Összeégett játszóbaba, kis mackó, megperzselt fehérnemű hirdeti emlékét az 1903 augusztus 24 iki nagy tűznek, amikor a budapesti Párisi Áruház égett le. Ennek a tűznek is 12 halottja volt.

Biatorbágy . . .

Mindjobban és jobban közeledünk a jelen felé. A véres emlékek között füstös, összetöredezett, piszkos vasuti tábla tűnik elém, rajta a felírás:

Budapest—Keleti p. u.
Hegyeshalom—Wien—Westbhf.
Páris—Est.

A tábla ismertető céduláján csak pár szó áll: *Biatorbágy, 1937. IV. 13.* Szinte látom magam előtt ez éj sötétjében ide-oda cikkázó villamoszeblámpák fényét . . . *Halálom a haldoklók hörgését . . . Sebesültek jajgatását . . . Felködlik előttem a felrobbant hidról a mélybe lógó vasuti kocsik képe . . .* Majd látom a szörnyű bünténnyel megvádolt *Matuska Szilveszter* összegörnyedt alakját a tőle tettét számonkérő magyar bíróságok előtt! Huszonkét halottaskocsi vonult a gyászoló tömegtől kísérve a merénylet után végig a városon.

Itt látom a *Rákóczi-uti* házbeomlás emlékét. Egy piszkos, összegyűrődött regényt, amelynek címe: *Az utolsó jelenet.* A katasztrófa egyetlen áldozatának, *egy fiatal leánynak kezéből vették ki ezt a regényt, amelyet valószínűleg éppen a házbeomlás pillanatában olvasott.*

Véget ért sétánk a mentők muzeumában. Szinte kellemetlenül tűz szemembe a sütőnap, a folyosó lármája, a hirtelen elémtárló jelen, a zugó, rohanó élet . . .

Laki László